

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Kritinės teorijos įvadas	Introduction to Critical Theory	-

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Prof. dr. Natalija Arlauskaitė	Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, Tarptautinių santykių katedra, Vokiečių g. 10, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	-	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Anglų kalbos mokėjimas B2 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Dalyko tikslas – (i) aptarti pagrindinius kritinės teorijos tekstus, (ii) susipažinti su „ideologijos“, „diskurso“ ir „kritikos“ sąvokų plėtojimo tradicijomis, (iii) išmokyti taikyti jas analizuojant šiuolaikinės kultūros reiškinius.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės skirti ir apibūdinti pagrindines kritinės teorijos idėjas.	Literatūros studijos, aiškinimas, diskusijos	Testas, rašto darbas, užduotys seminarų metu
Gebės analizuoti ideologijos ir reprezentacijos santykį.	Literatūros studijos, aiškinimas, grupinis darbas	
Mokės atlikti savarankišką tinkamos literatūros paiešką ir atlikti savarankišką ideologijos raiškos skirtinguose diskurso tipuose analizę.	Literatūros studijos, atvejų analizė, grupinis darbas	
Gebės vertinti savo veiklos ir pasiekimų kokybę bei ją tobulinti.	Literatūros studijos, interaktyvios diskusijos	

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: Kritinė teorija kaip prieigų skėtis	2						2		
2. Frankfurto mokykla ir kultūros industrijos	2		2				4		Literatūros skaitymas ir analizė: Walter Benjamin, „Meno kūrinys techninio jo reprodukuojamumo epochoje“, Walter Benjamin, <i>Nušvitimai</i> , [Iš vokiečių kalbos vertė Laurynas Katkus], Vilnius, Vaga, 2005, p. 214–244. Vienos iš ciklo laidų peržiūra ir analizė: <u>John Berger, Ways of Seeing (1-4)</u>

3. Struktūralizmas ir postruktūralizmas: komunikacijos ir reprezentacijos modeliai	2		2			4	Literatūros skaitymas ir analizė: Rolanas Bartas [Roland Barthes], „Iš knygų „Mitologijos“, Rolanas Bartas, <i>Teksto malonumas</i> . [Iš prancūzų kalbos vertė Galina Baužytė-Čepinskienė]. – Vilnius, Vaga, 1991, p. 101–133. Eric Landowski, „Politikų fotografijos: portretai ir „užklupimai su įkalčiais“, in: Nijolė Keršytė (sud.), <i>Kūno raiška šiuolaikiniame socialiniame diskurse</i> , Vilnius: Baltos lankos, 2007, p. 204-239. Mini esė.
4. Louis Althussero ideologijos teorija	2		2			4	Literatūros skaitymas ir analizė: Louis Althusser, „Ideology and Ideological State Apparatuses“, Louis Althusser, <i>On Ideology</i> , London—New York, Verso, 2008, pp. 1–60. [Ištrauka: Louis Althusser, „Ideologija ir ideologiniai valstybės aparatai“, <i>XX amžiaus literatūros teorijos: chrestomatija aukštųjų mokyklų studentams. I dalis</i> , Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2011, p. 257-271] Sąvokų vizualizavimas.
5. Michelis Foucault: galia ir diskurso kontrolė	2		2			4	Literatūros skaitymas ir analizė: Michel Foucault, <i>Disciplinuoti ir bausti: kalėjimo gimimas</i> , vertė Marius Daškus, Vilnius: Baltos lankos, 1998, p. 165-204 (skyrius „Paklusnūs kūnai“); 232-267 (skyrius „Panoptizmas“) - Michel Foucault, „ <i>Kitoniškos erdvės</i> “ [vertė Paulius Jevsejevas], <i>Athena</i> , 2017, 12, p. 151-159. Grupinė užduotis.
6. Ideologija kaip kultūros sistema: Clifford Geertz, Eric Hobsbawm, Benedict Anderson	2		4			6	Literatūros skaitymas ir analizė: Clifford Geertz, „Ideologija kaip kultūros sistema“, Clifford Geertz, <i>Kultūrų interpretavimas</i> , [Sudarė Arūnas Sverdiolas, vertė Ingrida Tatolytė], Vilnius, Baltos lankos, 2005, pp. 172–196. Eric Hobsbawm, <i>The Invention of Tradition</i> , Cambridge University Press, [bet kuris leidimas]) p. 1–14 Benedict Anderson, <i>Įsivaizduojamos bendruomenės: apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą</i> . [Iš anglų kalbos vertė Aušra Čižikienė]. – Vilnius, Baltos lankos, 1999, pp. 16–23. Grupinės pasirinkto atvejo analizės pristatymai.
7. Feminizmo ir postkolonializmo subjekto kritika	4		4			8	Literatūros skaitymas ir analizė: Edward W. Said, <i>Orientalizmas</i> , vertė Violeta Davoliūtė ir Kazimieras Seibutis, Vilnius: Apostrofa, 2006, p. 27–54. Judith Butler, <i>Vargas dėl proto</i> , vertė Rima Bertašavičiūtė, Vilnius: Kitos knygos, 2017, p. 76-91.
Savarankiška pasirinktos medžiagos/atvejo analizė per kurso autorių ir prieigų prizmę							Rašto darbas
Pagrindinių teorinių žinių tikrinimas							Testas

Iš viso	16	16			32	
---------	----	----	--	--	----	--

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Teorinių žinių tikrinimas	30	Sesijos metu	Egzaminas vykdomas testo forma.
Savarankiškos analizė raštu bandymas	10	Semestro metu	Mini esė
Savarankiška pasirinkto atvejo/medžiagos analizė raštu	30	Sesijos metu	Rašto darbas
Darbas auditorijoje	30	Semestro metu	Vertinami šie darbo auditorijoje aspektai: - Aktyvus dalyvavimas diskusijose - Pasirengimo lygis: iš anksto pateiktos medžiagos perskaitymas ir užduočių atlikimas - Tekstų ir audio-vizualinės medžiagos supratimas - Pasisakymų kokybė: argumentuotas logiškas kalbėjimas, gebėjimas pateikti tinkamus pavyzdžius

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Walter Benjamin	2005	„Meno kūrinys techninio jo reprodukuojamumo epochoje“, Walter Benjamin, <i>Nušvitimai</i> , [Iš vokiečių kalbos vertė Laurynas Katkus]		Vilnius: Vaga
Rolanas Bartas [Roland Barthes]	1991	„Iš knygos „Mitologijos“, Rolanas Bartas, <i>Teksto malonumas</i> . [Iš prancūzų kalbos vertė Galina Baužytė-Čepinskienė]		Vilnius: Vaga
Louis Althusser	2008/2011	“Ideology and Ideological State Apparatuses”, Louis Althusser, <i>On Ideology</i> [Ištrauka: Louis Althusser, "Ideologija ir ideologiniai valstybės aparatai", <i>XX amžiaus literatūros teorijos: chrestomatija aukštųjų mokyklų studentams. I dalis</i>]		London—New York: Verso/ Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Michel Foucault	1998	<i>Disciplinuoti ir bausti: kalėjimo gimimas</i> , vertė Marius Daškus		Vilnius: Baltos lankos
Michel Foucault	2017	" <i>Kitoniškos erdvės</i> " [vertė Paulius Jevsejevas]		<i>Athena</i> , 12
Clifford Geertz	2005	<i>Kultūrų interpretavimas</i>		Vilnius: Baltos lankos
Eric Hobsbawm	[bet kuris leidimas]	<i>The Invention of Tradition</i>		Cambridge University Press
Benedict Anderson	1999	<i>Įsivaizduojamos bendruomenės: apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą</i> [Iš anglų kalbos vertė Aušra Čižikienė]		Vilnius: Baltos lankos
Judith Butler	2017	<i>Vargas dėl proto</i> , vertė Rima Bertašavičiūtė		Vilnius: Kitos knygos
Papildoma literatūra				

Stuart Hall	1999	„ <u>Encoding/ Decoding</u> “, <i>The Cultural Studies Reader</i> , Simon During (ed.)		Routledge
Max Horkheimer, Theodor W. Adorno	2006	<i>Apšvietos dialektika</i>		Vilnius: Margi raštai
Slavoj Žižek	2005	<i>Viskas, ką norėjote sužinoti apie Žižeką, bet nedrįsote paklausti Lacano</i>		Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla
Gayle Rubin	1997	“The Traffic in Women: Notes on the ‘Political Economy’ of Sex“, <i>The second wave: a reader in feminist theory</i> , (ed. by Linda Nicholson),		Routledge
Natalija Arlauskaitė, Miglė Anušauskaitė	2022	Žiūrėti ir būti žiūrimai: feministinės kino teorijos sąvokos ir komiksai		Vilnius: Lapas
Marita Sturken, Lisa Cartwright	2001	<i>Practices of Looking</i>		– Oxford University Press